

Økonomisk vurdering i forbindelse med MTV

Introduktion

En vurdering af en hvilken som helst teknologisk indvirkning kræver omfattende information, som afspejler, hvad der sandsynligvis vil ske i et sundhedssystem eller samfund. En god analyse kræver, at man benytter ekspertrådgivning og metoder fra de forskellige discipliner, der anvendes som input.

Den stadig større rolle, som økonomien spiller for sundhedspolitikken og beslutningstagningen på sundhedsområdet, er noget kontroversiel. I en verden med ubegrænsede ressourcer til sundhed og sundhedspleje ville økonomisk vurdering spille en mindre rolle. I den virkelige verdens sundhedssystemer, hvor det gælder om at allokere de knappe ressourcer, kan økonomisk vurdering dog give information, som hjælper beslutningstagerne.

Foruden de metodologiske spørgsmål i den økonomiske vurdering er den kontekst, som vurderingen skal anvendes i, og de perspektiver, som vurderingen skal foretages ud fra (f.eks. hvilke omkostninger og fordele der medregnes), af afgørende betydning for brugen af økonomisk vurdering i forbindelse med medicinsk teknologivurdering (MTV).

Økonomisk vurdering: sammenligning af relevante alternativer

Økonomisk vurdering er en sammenligning af omkostningerne og konsekvenserne ved mindst to valg. Når det gælder nye teknologier, sammenligner en økonomisk vurdering typisk den

nye teknologi med den nuværende standardbehandling. Økonomisk vurdering betegnes ofte som en analyse af omkostningseffektiviteten, eftersom det er en kombineret analyse af omkostninger og klinisk effektivitet. Det er vigtigt at understrege, at det ikke er en analyse af de omkostninger, der er forbundet med sygdommen, men snarere en analyse af, hvordan disse omkostninger kan ændre sig efter indførelsen af et nyt lægemiddel.

Den mest ønskelige løsning er selvfølgelig at sænke omkostningerne og forbedre helbredsresultater, der er vigtige for patienterne. Når det vurderes, hvordan omkostningerne vil ændre sig med indførelsen af det nye lægemiddel, er det dog også vigtigt at foretage den rigtige sammenligning. Hvis et nyt lægemiddel sammenlignes med et meget dyrt alternativ, som ikke bruges særlig tit, vil det fremstå mere attraktivt, men det ville være et fejlagtigt sammenligningsgrundlag. Hvis der skal skabes en forbindelse mellem indvirkningerne på sundheden og omkostningerne, er det nødvendigt at have god information om begge dele. Beslutningstagerne skal forstå, hvordan det nye lægemiddel kan sammenlignes med den eksisterende standardbehandling, og hvad de økonomiske konsekvenser er.

Undersøgelse af alle relevante omkostninger

Første del af en analyse af omkostningseffektiviteten er en estimering af omkostningerne.

Omkostninger er et produkt af ressourcer såsom:

- Lægemedelenheder
- Udstyr
- Personaletimer
- Facilitetstid

Omkostningen pr. enhed er omkostningen ved at fremstille,

oplagre og sælge én enhed af et bestemt produkt. Omkostningen pr. enhed omfatter alle faste omkostninger og alle variable omkostninger i forbindelse med produktionen. Ideelt set er omkostningen pr. enhed et standardmål for den reelle værdi af et produkt, men i praksis estimeres denne omkostning ofte ved hjælp af interviews eller regnskabsdata.

Omkostningsberegningen for en ressource skal foretages på en klar og gennemsigtig måde ved hjælp af passende omkostningsberegningemetoder. Når man f.eks. beregner omkostningerne ved lægetjenester, skal man omhyggeligt skelne mellem "opkrævede beløb" (de beløb, som lægen fakturerer) og "omkostninger" (den reelle pris for disse tjenester), navnlig når lægerne kan opkræve forskellige priser af forskellige grupper eller forsikringsudbydere.

Økonomerne skal også beslutte, hvilke omkostninger der skal medtages i vurderingen. F.eks. giver nedsat arbejdsevne produktivitetstab: Personer, som er ude af stand til at arbejde, er ude af stand til at have en indkomst og bidrage til økonomien (f.eks. som skatteydere). Hvis analysen foretages ud fra en sundhedsinstitutions perspektiv, f.eks. et hospital, skal disse omkostninger muligvis ikke medtages. Selv blandt vurderinger, som hævdes at være baseret på en bestemt situation, kan omkostninger og resultater variere meget eller anvendes forkert.

Brug af en standardtilgang

I betragtning af dette variationspotentiale er det vigtigt for at opnå en vurdering af høj kvalitet, at rationalet bag omkostningsestimatet og helbredsresultaterne samt de datakilder, der anvendes til at vurdere disse, er klart dokumenteret. I mange sundhedssystemer er der udarbejdet en vejledning til økonomisk vurdering. Dermed undgår man en situation, hvor den ene evaluering af en teknologi virker mere attraktiv end den anden, simpelthen fordi analytikeren har

anvendt forskellige underliggende antagelser og tilgange under vurderingen.

En database over sådanne retningslinjer føres i øjeblikket af International Society for Pharmacoeconomics and Outcomes Research (ISPOR)¹. Selv om disse retningslinjer er tilgængelige, bliver mange af dem ikke altid fulgt korrekt. Det kan føre til inkonsekvente eller alt for positive eller negative resultater i nogle tilfælde.

God vurdering af den kliniske effektivitet

Når alle omkostninger er blevet identificeret og beregnet, skal analytikerne sammenholde omkostningerne ved de forskellige valg med den kliniske effektivitet ved de forskellige valg. En analyse af omkostningseffektiviteten kræver en analyse af den kliniske effektivitet. I nogle tilfælde kan de, der analyserer nye lægemidler, være fristet til at antage, at et nyt lægemiddel virker lige så godt som de tilgængelige behandlingsvalg og blot fokusere på omkostningerne. Selv om dette kan synes at være en effektiv måde at undersøge et nyt lægemiddels værdi på, er nye lægemidler i virkeligheden sjældent "ækvivalente" med andre lægemidler.

Undersøgelse af metoder og output

Der kan gives et omfattende input til den økonomiske vurdering. Adskillige aspekter kan blive berørt af et nyt lægemiddel, og de skal alle sammen vurderes og analyseres korrekt. Det kan også være nødvendigt at justere omkostningsanalysen for inflation eller andre faktorer. Ofte er der ikke kun én rigtig måde at kombinere dataene på. En pålidelig vurdering vil bygge på en lang række tilgange og sammenligne den indvirkning, som valget af analysemetoder har

på resultaterne.

Selv om en analyse af omkostningseffektiviteten kunne baseres på omkostninger og resultater observeret i en enkelt undersøgelse, er dette sjældent tilfældet. Analyserne baseres oftere på en række forskellige informationskilder, og denne information behandles matematisk.

Den bedste måde, hvorpå et MTV-organ kan sikre, at en analyse er afbalanceret og overholder retningslinjerne, er at foretage den økonomiske vurdering fra begyndelsen. Dette kan dog være et dyrt og tidskrævende arbejde. MTV-organer kan også mangle kritisk indsigt eller information, som producenten er i besiddelse af. Nogle MTV-organer udvikler deres egne modeller og analyser, men de fleste gør det ikke på grund af de omkostninger og den tid, der er forbundet hermed.

Følgende spørgsmål kan bruges som vejledning i vurderingen af, hvor hensigtsmæssig en analyse af omkostningseffektiviteten er:

1. Blev de rigtige valg sammenlignet?
2. Blev alle relevante omkostninger medtaget?
3. Blev retningslinjerne fulgt?
4. Hvad var kilden til effektivitetsinformation?
5. Blev der foretaget en original undersøgelse, eller var det en gennemgang af en producentanalyse?

Referencer

1. International Society for Pharmacoeconomics and Outcomes Research (2015). *Pharmacoeconomic Guidelines around the World*. Retrieved 16 July, 2021, from <https://web.archive.org/web/20161002064949/http://www.ispor.org/peguidelines/index.asp>